

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- ***Về kiến thức:***

Giúp học sinh:

- Hiểu được chủ trương, chiến lược đúng đắn của vua Quang Trung.
- Nghệ thuật lập luận chặt chẽ, giàu sức thuyết phục của Ngô Thì Nhậm.

- ***Về kĩ năng***

- Rèn kĩ năng đọc - hiểu bài chiếu theo đặc trưng thể loại.
- Rèn luyện kĩ năng viết bài nghị luận.

- ***Về thái độ:***

- Có ý thức trân trọng người hiền tài.
- Nhận thức đúng đắn vai trò và trách nhiệm của người trí thức (trong đó có bản thân em) đối với công cuộc xây dựng đất nước.

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. TÁC GIẢ: NGÔ THÌ NHẬM (1746 – 1803)

- Người làng Tả Thanh Oai, huyện Thanh Oai, trấn Sơn Nam (nay: Thanh Trì - Hà Nội)
- 1775 đỗ tiến sỹ ra làm quan cho triều Lê.
- Sau ra làm quan cho Tây Sơn, được vua tin dùng giao cho soạn thảo nhiều giấy tờ quan trọng.

2. TÁC PHẨM

a. Thể loại: Chiếu

b. Hoàn cảnh ra đời

- Hoàn cảnh xã hội: nhà Lê – Trịnh sụp đổ; Quang Trung đại phá quân Thanh, xây dựng đất nước.
- Hoàn cảnh trực tiếp: Ngô Thì Nhậm thay vua Quang Trung viết vào khoảng năm 1788-1789

c. Mục đích

Thuyết phục sĩ phu Bắc Hà ra cộng tác với triều đình Tây Sơn.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

CẤU TRÚC BÀI HỌC

1

Nêu vấn đề: “ *Từng nghe.....người hiền vậy*”; Mối quan hệ giữa người hiền và thiên tử.

2

Giải quyết vấn đề: “*Trước đây....mà phải bán rao?*”; Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài.

3

Kết thúc vấn đề: Còn lại; Lời kêu gọi người hiền tài cùng ra giúp nước.

CHIEU CAU HIEN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

1

Nêu vấn đề: Mối quan hệ giữa người hiền và thiên tử

- Hình ảnh so sánh lấy từ sách nho:
 - + “*Người hiền*” như “*sao sáng trên trời*”, đáng quý.
 - + “*thiên tử*” như “*ngôi Bắc Thần*”, ngôi sao quý nhất.
 - + “*Sao sáng ắt châu về ngôi Bắc thần*” ...,
 - Nêu phản đề: *có tài mà không được đời dùng thì không phải là ý trời sinh ra người hiền vậy.*
 - **Hiền tài giúp vua là đúng đắn, cần thiết.**
- Nêu vấn đề ngắn gọn, phù hợp với đối tượng.**

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

4 luận điểm chiến lược

a. Nhận xét về thái độ của các nho sĩ đương thời

b. Vua Quang Trung bày tỏ thái độ cầu hiền.

c. Chỉ ra thực trạng đất nước và niềm hi vọng chiêu mộ được hiền tài

d. Đường lối cầu hiền

Bố cục bài chiếu chặt chẽ, logic

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

a. Nhận xét về thái độ của các nho sĩ đương thời

- Thái độ của nho sĩ.

+ người đi ở ẩn: trốn tránh việc đời

+ người ra làm quan: không dám nói thẳng

- Hình ảnh mang nghĩa tượng trưng có trong sách nho.

→ **Phê phán nhẹ nhàng: kẻ sĩ bỏ phí tài năng, mang tâm trạng thờ ơ, phẫn uất với thời thế.**

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

b. Vua bộc lộ thái độ cầu hiền

- Thái độ:

+ ghé chiếu lắng nghe, khiêm tốn

+ ngày đêm mong mỏi.

+ buồn lòng vì chưa ai tìm đến.

- Câu hỏi tu từ: vị vua có đức, đất nước bước vào thời kì xây dựng .

→ Tha thiết, khiêm tốn, tình lí rõ ràng, có sức thuyết phục cao.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

c. Chỉ ra thực trạng đất nước và niềm hi vọng chiêu mộ được hiền tài .

- Thực trạng đất nước:

+ Trong triều còn nhiều thiếu sót.

+ Biên ải: chưa yên.

+ Nhân dân: chưa hồi sức

+ Đức hoá chưa nhuần.

+ “Ngày một ngày hai vạn việc nảy sinh”: công việc ngày càng nhiều.

-> **Thăng thần** thừa nhận những bất cập của triều đại mới; rất cần có hiền tài.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

- Hình ảnh so sánh: *một cái cột không thể đỡ nổi một căn nhà lớn, mưu lược một người không thể dựng nghiệp trị bình.*

-> tư tưởng **lấy dân làm gốc** và **tầm nhìn lớn** của vua Quang Trung

- Câu hỏi tu từ: “Huống nay trên dải đất văn hiến... hay sao?": thái độ tha thiết, tin tưởng người hiền sẽ ra giúp nước.

KL: thuyết phục bằng tình cảm chân thành, lập luận chặt chẽ.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

2

Giải quyết vấn đề: Chiến lược của vua Quang Trung trong việc tập hợp người hiền tài

d. Đường lối cầu hiền

- Ai cũng có quyền tham gia không phân biệt quan, dân; mưu hay dùng được sẽ dùng, nếu sai không bị bắt tội.

- Cách tiến cử đa dạng:

+ Do các quan tiến cử.

+ Dân sớ tự tiến cử.

=> Đường lối rộng mở, biện pháp cụ thể, thể hiện tầm nhìn lớn.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

II

ĐỌC HIỂU VĂN BẢN

3

Kết thúc bài chiếu: Lời kêu gọi người hiền tài cùng ra giúp nước

- Giọng điệu tin tưởng, khẳng định: người hiền gặp hội gió mây, là cơ hội để thể hiện.
- Giọng điệu khích lệ, mở ra tương lai tốt đẹp: cùng nhau hưởng phúc lành tôn vinh,
- > lời kêu gọi tha thiết, chân thành, vui tươi, có sức truyền cảm hứng lớn.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

**TƯỢNG ĐÀI QUANG TRUNG TẠI THÀNH
PHỐ QUY NHƠN (BÌNH ĐỊNH)**

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

III. TỔNG KẾT

1. Nghệ thuật - Tác phẩm là một bài văn nghị luận mẫu mực:

- Luận điểm, luận cứ chặt chẽ logic.
- Giọng điệu khiêm tốn, dứt khoát, tha thiết, chân thành.
- Diễn cổ lấy từ sách nho; trình độ hiểu biết sâu rộng của người viết rất phù hợp với đối tượng của bài chiếu.

2. Ý nghĩa:

Thể hiện chủ trương đúng đắn của nhà Tây Sơn nhằm động viên trí thức Bắc Hà tham gia xây dựng đất nước.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

IV. LUYỆN TẬP

Ý nào không đúng khi bàn về giá trị của “Chiếu cầu hiền”

- A. “Chiếu cầu hiền” là một văn kiện quan trọng thể hiện chủ trương đúng đắn của nhà Tây Sơn nhằm động viên trí thức Bắc Hà tham gia xây dựng đất nước.
- B. “Chiếu cầu hiền” là bài văn nghị luận mẫu mực.
- C. “Chiếu cầu hiền” cho thấy tầm nhìn rộng mở, chủ trương chiến lược của vua Quang Trung.
- D. “Chiếu cầu hiền” là bài ca ca ngợi hình tượng người anh hùng dân tộc đã có công bảo vệ đất nước – Quang Trung.

CHIẾU CẦU HIỀN- Ngô Thì Nhậm

V. DẶN DÒ

Đọc lại nội dung bài học

Soạn bài “Ôn tập văn học trung đại”

Đọc trước bài “ Xin lập khoa luật”